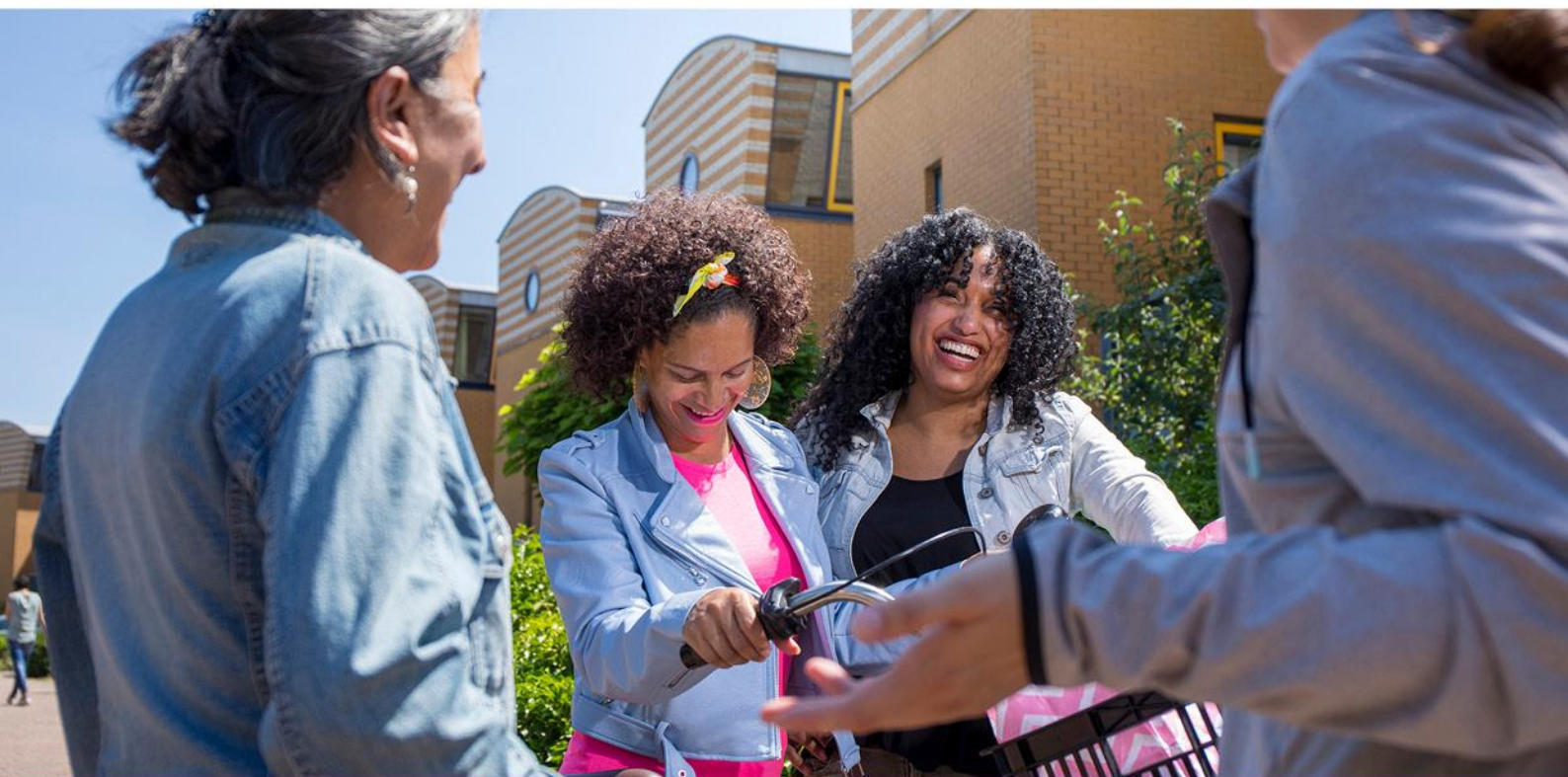

Algemene voorzieningen **2023**

Gemeente Almere

Inhoudsopgave

1. Waarom extra aandacht voor laagdrempelige ondersteuning?	3
2. Hoe en wanneer is laagdrempelige ondersteuning van meerwaarde?	4
3. Bestaand aanbod	6
4. Ontwikkelagenda voor de korte termijn	7
Verlengde betrokkenheid en vinger-aan-de-polscontact door de wijkteams	8
Stevigere samenwerking en gezamenlijke inloopfunctie vrijwilligersorganisaties	9
Samenwerking welzijn en zorgaanbieders onder één dak (haalzorg)	9
Dagbesteding vaker via welzijnsorganisaties	10
Inzet van algemene voorzieningen bij de huishoudelijke ondersteuning	11
Optimalisering van de uitleen van scootmobielen	11
Verkenning uitleen transportrolstoelen en fietsvoorzieningen	12
5. Ontwikkelopgaven voor de langere termijn	12
6. Preventiemonitor en jaarlijkse actualisatie ontwikkelopgaven	13
Bronnen preventiemonitor Wmo	14
Vraag en aanbod gezamenlijk afstemmen	14
Bijlage 1: Voorbeelden van bestaande algemene voorzieningen	15

1. Waarom extra aandacht voor laagdrempelige ondersteuning?

In het beleidsplan sociaal domein 2019-2022 'Anticiperen op wat nodig is' staat verwoord: 'We blijven werken aan de ambitie om (...) ondersteuning gemakkelijk vindbaar, laagdrempelig en snel toegankelijk te maken voor Almeerders'. Die ondersteuning hoeft volgens het beleidsplan niet altijd een individueel karakter te hebben: 'Waar dit efficiënter en effectiever is, bieden we ondersteuning aan in groeps-, buurt- of wijkverband (collectief)'. Dit bevordert ontmoeting tussen Almeerders dicht bij huis en kan leiden tot blijvende sociale contacten, meer samenredzaamheid en een betere kwaliteit van leven in de eigen woonomgeving. Het bieden van passende, informele ondersteuning kan bovendien een beroep op (langdurige) zwaardere vormen van ondersteuning aanvullen, verkorten of voorkomen. Hiermee bevorderen we een verschuiving van curatie naar (meer) preventief optreden en ingrijpen. Dit is een van de bewegingen die de Almeerse gemeenteraad centraal heeft gesteld in het sociaal domein.

Bundelen inzet, faciliteiten en vakmanschap

Almere biedt via vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, het welzijnswerk en de wijkteams al verschillende vormen van lichte, vrij toegankelijke ondersteuning aan (zie ook hoofdstuk 3). We noemen dit ook wel algemene voorzieningen. Denk bijvoorbeeld aan maatjesprojecten, hulp van vrijwilligers bij vervoer of gezinsproblemen en het algemeen maatschappelijk werk. De gemeente, maar ook inwoners, wijkwerkers, cliëntorganisaties en zorgaanbieders signaleren dat we het potentieel van deze informele lichte ondersteuning nog niet optimaal benutten. Dit komt onder andere doordat:

- het bestaande aanbod lang niet bij iedereen bekend is.
- het bestaande aanbod nog niet op alle vlakken kan voldoen aan de vraag.
- inwoners niet altijd het vertrouwen hebben dat informele oplossingen een passend alternatief of een nuttige aanvulling kunnen vormen op formele ondersteuning.
- de uitvoering van het welzijnswerk en formele ondersteuning via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nog veelal gescheiden plaatsvinden.

De inzet voor de komende jaren is om met alle betrokkenen te ontdekken hoe en onder welke voorwaarden (lichte) Wmo-ondersteuning duurzaam en effectief te vervangen of aan te vullen is door (bestaande of nog te ontwikkelen) informele oplossingen in de wijken. Deze opgave staat ook verwoord in het welzijnskader 'WELzijn in Almere' en omvat naast de Wmo het werkterrein van de jeugd- en gezinshulp. Het draagt bij aan een zo normaal mogelijk leven en aan laagdrempeligheid en snelle toegankelijkheid van ondersteuning voor Almeerders.

Zorgaanbieders kunnen zich door deze beweging meer concentreren op hun specialistische taken. Er is ruimte om te innoveren en om nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan in de wijken. De werelden van welzijn en formele ondersteuning komen dicht bij elkaar. Vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, welzijnsprofessionals, wijkwerkers en zorgaanbieders bundelen hun inzet, faciliteiten en vakmanschap. Het belangrijkste resultaat: zo licht mogelijke en nog beter passende oplossingen voor Almeerders met een ondersteuningsvraag.

Leeswijzer

De volgende pagina's geven een concretere uitwerking van de geschetste ambities. Hoofdstuk 2 schetst de momenten waarop inzet van laagdrempelige, informele ondersteuning in de wijken relevant is voor Almeerders. Soms als volwaardig alternatief voor formele ondersteuning door een zorgaanbieder en andere keren als aanvulling of vervolg daarop. Hoofdstuk 3 en bijlage 1 geven een flink aantal voorbeelden van algemene voorzieningen die al beschikbaar zijn in Almere. Het hoofdstuk laat ook zien hoe wijkwerkers en andere wijkprofessionals een makel- en schakelfunctie vervullen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Hoofdstuk 4 beschrijft de ontwikkelagenda voor de korte termijn om het aanbod van laagdrempelige ondersteuning verder te optimaliseren. Daarna blikt hoofdstuk 5 vooruit op de ontwikkelopgaven voor de langere termijn. Hoofdstuk 6 geeft tot slot inzicht in het voorgenomen proces van monitoren en praktijkgestuurd samenwerken om de ontwikkelopgaven jaarlijks te actualiseren.

2. Hoe en wanneer is laagdrempelige ondersteuning van meerwaarde?

Laagdrempelige ondersteuning in de eigen woonomgeving kan op meerdere momenten en manieren van meerwaarde zijn voor Almeerders. Hieronder volgt een korte beschrijving.

Preventieve waarde

Laagdrempelige ondersteuning dicht bij huis heeft allereerst een preventieve werking. Door snel een luisterend oor of helpende hand te bieden bij beginnende problemen, is een ernstigere situatie soms te voorkomen. Mensen kunnen weer zelfstandig(er) verder of hebben voor langere tijd voldoende aan de ondersteuning van buurtgenoten, vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, wijkwerkers en/of wijkprofessionals. Een beroep op formele ondersteuning via een zorgaanbieder is dan (nog) niet nodig.

Waarde in slimme combinaties van informele en formele ondersteuning

In andere gevallen is formele ondersteuning wel nodig, maar kunnen algemene voorzieningen een nuttige aanvulling vormen. Bijvoorbeeld om Almeerders te activeren en meer in contact te brengen met buurtgenoten en/of lotgenoten. Het wijkteam is als eerste aan zet om een inwoner te helpen met een zo optimaal mogelijke mix van informele en formele ondersteuning. Vervolgens is het de beurt aan de zorgaanbieder om hier samen met de inwoner en het wijkteam naar te kijken. Dit kan bij de start van de formele ondersteuning, maar ook verderop in het traject. In het Kwaliteitskader Wmo-ondersteuning 2023 staan de verantwoordelijkheden van zorgaanbieders beschreven om de samenwerking aan te gaan met inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, de wijkteams, (welzijns)organisaties en algemene voorzieningen in de wijken. Hierbij hebben zij oog voor wat zij wel en niet van vrijwilligers(organisaties) mogen verwachten in verschillende fasen van een ondersteuningstraject.

Waarde in vinger-aan-de-polscontact

Aan het einde van een formeel ondersteuningstraject hebben Almeerders vaak de zekerheid nodig dat ze af en toe nog bij iemand terecht kunnen. Dit kan de eigen zorgprofessional zijn, maar ook een vrijwilliger, ervaringsdeskundige en/of wijkwerker. Dit informele vinger-aan-de-pols- of waakvlamcontact maakt dat inwoners hun zorgaanbieder met een gerust hart kunnen loslaten. En het geeft de mogelijkheid om snel in te springen als een stabiele situatie toch weer verslechtert.

Uitgangspunten in werkwijze en onderlinge samenwerking

In het algehele samenspel tussen informele en formele ondersteuning staan de volgende uitgangspunten voorop. Deze sluiten aan bij de algemene uitgangspunten voor het Almeerse sociaal domein en de formele Wmo-ondersteuning.

	Uitgangspunt	Toelichting
1.	Voorkomen en normaliseren	Het overkoepelende beleid voor het Almeerse sociaal domein gaat uit van preventie en vroegsignalering waar dat kan. Van gewone problemen zo gewoon mogelijk oplossen. Van niet te snel etiketten plakken, maar juist in de normale woon- en leefomgeving ruimte creëren voor Almeeders zoals ze zijn. Dit is ook het vertrekpunt bij het inzetten van (combinaties van) informele en formele ondersteuning.
2.	Praktijkgestuurd samenwerken en innoveren	De praktijk is leidend bij het optimaliseren en steeds dichter bij elkaar brengen van informele en formele ondersteuning. Alle betrokkenen leren in de praktijk wat werkt en wat juist nog ontwikkeling behoeft en passen daar hun inzet en onderlinge samenwerking op aan. Het gaat om een gezamenlijk en geleidelijk proces.
3.	Eigenaarschap	Partijen die informele ondersteuning aanbieden, zijn alert op situaties die vragen om de professionele expertise van een zorgaanbieder. Zorgaanbieders zijn op hun beurt alert op kansen om ondersteuningsvragen van Almeeders aan te pakken via algemene voorzieningen in de wijken. In de onderlinge samenwerking tonen alle betrokkenen eigenaarschap om te komen tot de meest passende ondersteuning voor inwoners.
4.	Ambassadeurschap	Soms zijn inwoners nog onbekend met de mogelijkheden van laagdrempelige ondersteuning in hun wijk. Of ze hebben nog niet het vertrouwen dat het een passende vervanging of aanvulling kan zijn voor (een deel van) hun formele ondersteuning. Wijkwerkers, andere wijk-professionals en zorgaanbieders hebben in dat geval een belangrijke ambassadeursrol om inwoners vertrouwd te laten raken met de mogelijkheden. Deze rol staat ook beschreven in het Kwaliteitskader Wmo-ondersteuning 2023.
5.	Realisme en proportionaliteit	Inzet van algemene voorzieningen is bedoeld om te komen tot een zo passend mogelijke mix van ondersteuning voor Almeeders. Deze inzet mag nooit een sluitpost zijn om een ondersteuningstraject financieel haalbaar te maken. Zorgaanbieders en de gemeente zijn realistisch over wat zij wel en niet kunnen vragen van vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en algemene voorzieningen. Zowel in de hoeveelheid in te zetten uren als in taken en verantwoordelijkheden. Hier is heldere onderlinge afstemming over.

6.	Efficiënt gebruik vastgoed	Binnen de Wmo-ondersteuning is er speciale aandacht voor de Almeerders die het meest zijn aangewezen op de overheid voor hun ondersteuning. Dit maakt het nodig om elders kosten te besparen. Als vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, wijkwerkers, welzijnsorganisaties en zorgaanbieders hun inzet en vakmanschap steeds vaker bundelen, biedt dit kansen voor gezamenlijk locatiegebruik. Bijvoorbeeld op buurtontmoetingsplekken en dagbestedingslocaties. Meer samenwerken onder één dak betekent efficiënter omgaan met vastgoedkosten.
7.	Kwaliteit en effectiviteit gaan voor op besparingen	Meer preventieve inzet kan op termijn ook leiden tot het besparen van kosten. Bijvoorbeeld omdat Almeerders minder vaak of korter een beroep doen op (vaak relatief dure) formele ondersteuning. Tegelijk zijn er investeringen nodig om het aanbod van laagdrempelige ondersteuning steeds verder te optimaliseren. Per saldo mag het totaal van het ondersteuningsaanbod niet meer gaan kosten dan nu het geval is, gezien de beperkte financiële ruimte van de gemeente in de komende jaren. Kwaliteit en verwachte effectiviteit gaan wel voor op eventuele besparingen.

3. Bestaand aanbod

In bijlage 1 is een uitgebreide lijst met voorbeelden te vinden van de huidige mogelijkheden voor laagdrempelige ondersteuning in Almere. Deze zijn gegroepeerd aan de hand van veelvoorkomende ondersteuningsvragen van inwoners. Het overzicht is niet compleet. Per wijk en wijkteamgebied ontstaan regelmatig nieuwe initiatieven en kleinschalige activiteiten en projecten. Almere neemt ook deel aan de landelijke leerkring over collectief en preventief werken van kennisinstituut Movisie en aan een landelijk programma rond zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie.

De wijkteams hebben een belangrijke makel- en schakelfunctie om inwoners en zorgaanbieders wegwijs te maken in de actuele mogelijkheden. Vanuit hun verschillende disciplines (opbouwwerk, maatschappelijk werk, etc.) hebben zij in teamverband veel kennis op dit vlak. Dit geldt ook voor welzijnsprofessionals die actief zijn in de buurtcentra en op andere (ontmoetings)locaties in wijken en voor onafhankelijke cliëntondersteuners (OCO's). De wijkteams, welzijnsprofessionals en OCO's verspreiden actief informatie over laagdrempelig aanbod en fungeren daarnaast als vraagbaak.

Bovenstaande geldt vooral voor de algemene voorzieningen die beschikbaar zijn voor volwassenen. Waar het gaat om de preventieve jeugd- en gezinshulp werkt de gemeente samen met partijen in de stad aan menukaarten met vrij toegankelijke interventies per stadsdeel. Deze zijn naar verwachting beschikbaar in de loop van 2022. Er vindt afstemming plaats met het aanbod voor volwassenen, omdat in flink wat Almeerse huishoudens zowel de kinderen als de ouder(s) baat hebben bij laagdrempelige ondersteuning.

Online biedt de Sociale Kaart van GGD Flevoland inzicht in de vrijwilligers-, welzijns- en zorg-organisaties die actief zijn in de stad. Almere kiest er op dit moment niet voor om een aanvullende website of een ander (digitaal) informatiesysteem op te zetten met een compleet, stadsbreed overzicht van aanbod en activiteiten. Dit vanwege het intensieve beheer en de financiële investeringen die hierbij komen kijken. Periodiek vindt op basis van praktijkervaringen opnieuw de afweging plaats of de makel- en schakelfunctie van wijkwerkers, wijkprofessionals en OCO's en de Sociale Kaart van de GGD voldoende werken, of dat er meer nodig is om inzicht te geven in het laagdrempelige ondersteuningsaanbod.

Er ontstaat de komende jaren op wijk- of gebiedsniveau al wel een overzichtelijke weergave van (ontmoetings)activiteiten en initiatieven waar Almeerders baat bij kunnen hebben. Dit staat vastgelegd in het welzijnskader 'WELzijn in Almere'. De activiteiten en initiatieven zijn op termijn te vinden via kanalen die het beste passen bij de verschillende wijken of gebieden.

4. Ontwikkelagenda voor de korte termijn

In 2021 zijn in allerlei gesprekken en werksessies ervaringen opgehaald met het aanbod van laagdrempelige ondersteuning. Onder andere cliëntorganisaties, wijkwerkers, welzijnsprofessionals en zorgaanbieders hebben gedeeld welke kansen en knelpunten zij zien in de huidige praktijk. Ook is in een steekproefsgewijze dossieranalyse gekeken welke (lichte) ondersteuningsvragen veel voorkomen bij Almeerders. Hier is een ontwikkelagenda uit voortgekomen voor de komende periode (2022 en 2023). Hieronder lichten we de verschillende onderdelen verder toe. In hoofdstuk 5 staat beschreven welke opgaven er in ieder geval zijn voor de wat langere termijn. In hoofdstuk 6 staat hoe we de ontwikkelopgaven vervolgens jaarlijks willen actualiseren op basis van de ervaringen in de dagelijkse praktijk.

De tabellen op de volgende pagina's laten zien welke activiteiten op stapel staan om het aanbod van laagdrempelige ondersteuning te optimaliseren. Soms in de vorm van een kleinschalige proefperiode, andere keren in aanbod dat vanaf 2022 of 2023 direct stadsbreed beschikbaar is.

We schetsen globaal de aanleiding voor de beoogde ontwikkelactiviteiten, de doelstellingen en de aanpak. Voor de meeste activiteiten is een meer gedetailleerd plan van aanpak beschikbaar als verdiepend naslagwerk voor de betrokkenen en als basis voor ambtelijke en politieke keuzes. Bekostiging van de activiteiten vindt deels plaats door gericht budget te verschuiven vanuit de Wmo-ondersteuning. Dit in de aanname dat de beoogde interventies helpen om (duurdere) ondersteuningstrajecten bij een zorgaanbieder helpen verkorten, aanvullen of voorkomen. Uiteraard is er nauwkeurige monitoring nodig om te volgen in hoeverre dit effect ook daadwerkelijk optreedt en op welke termijn. Zoals eerder aangegeven gaan kwaliteit en effectiviteit van de interventies voor op eventuele besparingen op korte of langere termijn.

Verlengde betrokkenheid en vinger-aan-de-polscontact door de wijkteams

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit

De wijkteams bieden op dit moment al verschillende vormen van kortdurende, lichte begeleiding via bijvoorbeeld de algemeen maatschappelijk werkers en de MEE-consulenten. Deze inzet beperkt zich in de regel tot een aantal gesprekken. Collega-wijkwerkers van andere disciplines leveren inbreng door bijvoorbeeld te kijken naar mogelijkheden voor activiteiten in de wijk, maatjesprojecten of vrijwilligerswerk. Op incidentele basis blijven de wijkwerkers als team langer bij een inwoner betrokken. Dit draagt eraan bij dat:

- er meer ruimte is om te komen tot een optimale mix van informele oplossingen in de wijk en formele ondersteuning door een zorgaanbieder.
- het soms lukt om instroom in een traject bij een zorgaanbieder te voorkomen door de gezamenlijke inzet van de wijkwerkers en algemene voorzieningen in de wijk.
- het soms lukt om een traject bij een zorgaanbieder eerder af te sluiten. De wijkwerkers leveren in dat geval vinger-aan-de-polscontact en helpen de inwoner gezamenlijk (al dan niet samen met buurtgenoten, vrijwilligers en/of ervaringsdeskundigen) in de laatste stappen op weg naar (meer) zelfstandigheid.

De wijkteams zien er meerwaarde in om deze vorm van verlengde betrokkenheid en vinger-aan-de-polscontact een structurelere plek te geven in de dienstverlening. Een kleinschalige proef in Almere Buiten helpt om die meerwaarde in de praktijk te toetsen en om te achterhalen welke randvoorwaarden nodig zijn voor een bredere toepassing.

Doelstellingen

- Almeerders laagdrempelig en dicht bij huis helpen met informele ondersteuning van maximaal een jaar, waarna ze zich weer zelfstandig(er) kunnen redden.
- Inzet van formele ondersteuning via een zorgaanbieder aanvullen, verkorten of voorkomen.
- Via de proef in de wijkteams in Almere Buiten achterhalen of en hoe deze uitbreiding van de dienstverlening structureel stadsbreed is te organiseren, wat hiervoor nodig is en voor welke Almeerders dit een passende oplossing kan bieden.

Aanpak

- Een proefperiode van anderhalf jaar in Almere Buiten vanaf het tweede kwartaal van 2022.
- Tussen- en eindevaluaties als basis voor besluitvorming over structurele voortzetting en uitbreiding van deze manier van (samen)werken.
- Voorsortering op deze manier van (samen)werken in de documenten voor de inkoop Wmo-ondersteuning 2023.

Stevigere samenwerking en gezamenlijke inloofunctie vrijwilligersorganisaties

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	Almere heeft een flink aantal vrijwilligersorganisaties die inwoners bijstaan op basis van ervaringsdeskundigheid. Een aantal van deze organisaties heeft de ambitie om hun inzet en expertise te bundelen in een laagdrempelige inloopvoorziening. Binnen de inloopvoorziening kan ruimte zijn voor bijvoorbeeld een luisterend oor, ondersteuning bij uiteenlopende praktische vragen, lotgenotencontact en cursussen/workshops.
Doelstellingen	• Almeerders dicht bij huis een vertrouwde (ontmoetings)plek bieden waar ze terecht kunnen voor laagdrempelige ondersteuning (mogelijk ook buiten kantooruren) door mensen die hetzelfde hebben meegemaakt als zij. • Vrijwilligersorganisaties met de juiste faciliteiten samenbrengen en elkaar laten versterken, zodat ze samen nog meer kunnen betekenen voor Almeerders.
Aanpak	Een groep vrijwilligersorganisaties heeft een bijdrage uit de coronasteungelden toegekend gekregen om een start te kunnen maken met het gezamenlijke initiatief in 2022. Dit is de basis voor verdere uitbouw en bestending in de jaren daarna.

Samenwerking welzijn en zorgaanbieders onder één dak (haal zorg)

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	De Schoor experimenteert met samenwerkingen in de buurtcentra met verschillende zorgaanbieders in de vorm van 'haal zorg'. Het doel is om de kwaliteit van ondersteuning te blijven waarborgen in een tijd dat het volume en de complexiteit van Wmo-vragen toenemen. Bij haalzorg komen inwoners naar hun zorgaanbieder toe voor hun ondersteuning, zoals dit al veel langer gangbaar is in de medische hulpverlening. Het gaat om zowel planbare als niet planbare ondersteuning op een centraal punt in een wijk, inclusief telefonische bereikbaarheid. De wijk- en zorgprofessionals hebben korte lijnen en maken gebruik van elkaars expertise. Verder maken de inwoners met Wmo-ondersteuning gebruik van de programmering in het buurtcentrum en kunnen bezoekers van het buurtcentrum op hun beurt gebruikmaken van activiteiten van de zorgaanbieders.
Doelstellingen	• Meer inclusie van kwetsbare Almeerders. • Meer bezoekers voor de buurtcentra. • Samen multidisciplinair meer preventief en proactief ondersteuning kunnen bieden (activeren, afschalen, maar waar nodig ook flexibel opschalen en voorkomen van een groter beroep op zwaardere ondersteuning). • Minder werkdruk en reistijd voor zorgprofessionals. • In een proefperiode achterhalen wat de meerwaarde van deze manier van samenwerken is, wat hiervoor nodig is en voor welke Almeerders (qua ondersteuningsvragen en aantallen) dit een passende oplossing kan bieden.

Aanpak	• Een proefperiode van één jaar met gesloten beurzen tussen De Schoor en verschillende zorgaanbieders met verschillende doelgroepen in verschillende buurtcentra. • Nulmetingen op het niveau van inwoners, medewerkers van De Schoor en zorgprofessionals. • Een tussen- en eindevaluatie als basis voor besluitvorming over structurele voortzetting en uitbreiding van deze manier van (samen)werken. • Voorsortering op deze manier van (samen)werken in de documenten voor de inkoop Wmo-ondersteuning 2023.
---------------	--

Dagbesteding vaker via welzijnsorganisaties

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	Een volgende stap in de samenwerking tussen welzijns-organisaties en zorgaanbieders is om te verkennen welke vormen van lichte dagbesteding op termijn mogelijk (mede) via het welzijnsveld kunnen verlopen. Eventueel kunnen zorgaanbieders nog wel een rol blijven spelen. Deelname aan activiteiten in de eigen wijk voorkomt bovendien het vervoer naar dagbestedingslocaties elders in de stad of daarbuiten.
Doelstellingen	• Almeeders dicht bij huis voorzien van een passende dagbesteding. • Formele dagbestedingstrajecten via een zorgaanbieder (en het bijbehorende vervoer) uitstellen, verkorten of voorkomen.
Aanpak	• In 2022 en/of 2023 vindt een nadere verkenning van dit vraagstuk plaats met cliëntorganisaties, welzijnsorganisaties en zorgaanbieders. Hierbij hoort ook een inventarisatie van wat het welzijnsveld nu al biedt aan lichte vormen van dagbesteding. Verder is er een nadere beschrijving nodig van informele en formele dagbesteding en mogelijk ook een afwegingskader om te bepalen wanneer een inwoner juist meer gebaat is bij de ene of de andere vorm. • Op basis van deze verkenning kan besluitvorming plaatsvinden over het verder uitwerken van een plan van aanpak met de benodigde randvoorwaarden. • Voorsortering op deze manier van (samen)werken in de documenten voor de inkoop Wmo-ondersteuning 2023.

Inzet van algemene voorzieningen bij de huishoudelijke ondersteuning

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	Zo'n 3.000 Almeerders krijgen huishoudelijke ondersteuning via de Wmo. Veelal gaat het om ouderen. Iets minder dan een kwart van de cliënten is jonger dan 65 jaar. In de notitie ' <u>Samenwerken aan een toekomstbestendige huishoudelijke ondersteuning in Almere</u> ' staan kansen benoemd om algemene voorzieningen te benutten om een beroep op huishoudelijke ondersteuning te verkorten of voorkomen. Bijvoorbeeld door ergotherapeuten, fysiotherapeuten of andere deskundigen in te zetten. Zij kunnen met name de wat jongere mensen en hun netwerk begeleiden om bepaalde huishoudelijke taken weer zelf uit te voeren.
Doelstellingen	Almeerders en hun netwerk krijgen handvatten om zo zelfstandig mogelijk te blijven functioneren.
Aanpak	- Een proeftuin in de eerste helft van 2022 moet uitwijzen hoe de ambities uitpakken in de praktijk. De gemeente en zorgaanbieders verwerken de inzichten uit de proeftuin in de onderlinge werk- en procesafspraken voor 2023 en verder. - Voorsortering op deze manier van werken in de documenten voor de inkoop Wmo-ondersteuning 2023.

Optimalisering van de uitleen van scootmobielen

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	Sinds 2012 zijn er leenscootmobielen beschikbaar in Almere. Het gebruik is de afgelopen jaren teruggelopen. Dit heeft te maken met de coronacrisis en met een terugloop in vrijwilligers, waardoor uitleenpunten minder lang open kunnen zijn. Veel Almeerders die een individuele scootmobiel aanvragen, kunnen zich waarschijnlijk redden met een leenscootmobiel. Daarom willen we het gebruik hiervan nog meer stimuleren en de voertuigen beter toegankelijk maken. Het streven is om de uitleenpunten in 2022 weer optimaal te laten functioneren. We zoeken koppelingen met het welzijnswerk, om ook ontmoeting te stimuleren. Zodra de uitleenpunten op orde zijn, is het uitgangspunt 'collectief lenen, tenzij'. Individuele scootmobielen zijn er in dat geval vooral voor Almeerders die bovengemiddeld vaak gebruik maken van een scootmobiel en/of die een speciaal aangepast exemplaar nodig hebben.
Doelstellingen	- Almeerders via een optimaal functionerende leensystematiek een passend alternatief bieden voor een individuele scootmobiel. - Het budget dat de gemeente bespaart op individuele scootmobielen gebruiken om Wmo-voorzieningen duurzaam beschikbaar en betaalbaar te houden.
Aanpak	Optimaliseren en beter benutten bestaande leensystematiek vanaf 2022 als onderdeel van de door de gemeenteraad vastgestelde 'Aanpak klassieke Wmo'.

Verkenning uitleen transportrolstoelen en fietsvoorzieningen

Aanleiding voor deze ontwikkelactiviteit	De gemeente Almere verstrekt naast scootmobielen ook regelmatig transportrolstoelen en fietsvoorzieningen (bijvoorbeeld een tandemfiets) aan Almeerders. Dit zijn hulpmiddelen die Almeerders vaak maar af en toe nodig hebben. Mogelijk is het daarom voordeliger om een systematiek van leenrolstoelen en -fietsvoorzieningen op te zetten. Almeerders hoeven dan geen maandelijkse eigen bijdrage meer te betalen (tenzij ze ook andere Wmo-ondersteuning krijgen). En de gemeente bespaart huur- en/of aanschafkosten op de individuele hulpmiddelen. Een nadere verkenning moet uitwijzen of deze systematiek inderdaad voldoende voordelen biedt ten opzichte van de huidige manier van werken.
Doelstellingen	• Nagaan in hoeverre leenrolstoelen en -fietsvoorzieningen een passend alternatief kunnen zijn voor individuele exemplaren die de gemeente nu toekent aan inwoners. • Nagaan in hoeverre er leenrolstoelen en -fietsvoorzieningen financieel voordeel opleveren ten opzichte van het toekennen van individuele exemplaren.
Aanpak	• De verkenning vindt plaats in 2022, als onderdeel van de door de gemeenteraad vastgestelde 'Aanpak klassieke Wmo'.

5. Ontwikkelopgaven voor de langere termijn

In 2022 en 2023 moet blijken hoe de interventies in hoofdstuk 4 uitpakken en hoe ze (waar relevant en wenselijk) structureel te organiseren en bekostigen zijn. Er is echter meer nodig om Almeerders de komende jaren te voorzien van een optimale mix van informele en formele oplossingen. We zien in ieder geval de volgende ontwikkelopgaven voor de komende jaren samen met alle betrokkenen:

- De coronapandemie heeft geleid tot een afname van het aantal vrijwilligers in de stad. Het is onzeker of dit effect blijvend is. Er is de komende jaren een flinke inspanning nodig om nieuwe vrijwilligers te werven en passend te ondersteunen bij hun inzet. Hierbij hoort ook het nadenken over vernieuwende manieren om vrijwilligers te waarderen. Bijvoorbeeld door ze hun ervaring als vrijwilliger te laten 'verzilveren' in de vorm van een certificaat dat ze helpt op de reguliere arbeidsmarkt. De opgave is om met vrijwilligersorganisaties en andere lokale partijen die nieuwe vormen van werven en waarderen op te zetten en duurzaam in de praktijk te brengen. Verder zijn er heldere afspraken nodig tussen vrijwilligersorganisaties en zorgaanbieders over wat zij over en weer van elkaar kunnen verwachten en onder welke randvoorwaarden en omstandigheden inzet van vrijwilligers passend is om Almeerders te ondersteunen. Overigens is het binnenkort ook mogelijk voor zorgaanbieders om vrijwilligersvacatures rechtstreeks aan te bieden via een Almeerse portal van het platform NLvoorelkaar.

- Een dossieranalyse laat zien dat een deel van de huidige Almeerders met Wmo-ondersteuning deels of geheel zou kunnen doorstromen naar een algemene voorziening. Het gaat dan met name om lichte ondersteuning op thema's als financiën en administratie, dagbesteding en het vinden van passende huisvesting. Om deze doorstroom voor elkaar te krijgen, moeten de algemene voorzieningen hier wel voldoende inhoudelijk passend aanbod én voldoende (coördinerende) capaciteit en draagkracht voor hebben. Op basis van de resultaten van de dossieranalyse is het de opgave om te verkennen wat hiervoor nodig is en welk ontwikkeltempo hierbij realistisch en financieel haalbaar is.
- Praktijkervaringen van de wijkteams laten zien dat anderstaligen regelmatig voor relatief eenvoudige ondersteuningsvragen gebruikmaken van Wmo-ondersteuning. Mogelijk zijn hier alternatieven voor te organiseren via vrijwilligers en/of wijkprofessionals. We verkennen in hoeverre dit inderdaad zo is en wat hiervoor nodig is.
- Landelijk en dus ook in Almere is het streven dat inwoners op een prettige manier 'zo thuis mogelijk' kunnen opgroeien en wonen. Dit geldt onder andere voor jongeren en volwassenen die na verblijf in een instelling terug in de wijk gaan wonen. Om die prettige manier van wonen voor zo veel mogelijk mensen te realiseren, wil de gemeente dat passende hulp en ondersteuning zo veel mogelijk beschikbaar zijn in de eigen (sociale) omgeving van mensen. Hier hoort de opgave bij om in te spelen op specifieke behoeften aan algemene voorzieningen in de wijken en aan activering. Belangrijke thema's zijn in ieder geval het voorkomen van terugval door vereenzaming en het versterken van de sociale netwerken van mensen. Verder is er behoefte aan inloop- en dagbestedingsvoorzieningen die structuur bieden, waar mensen zich veilig voelen en waar ze zichzelf kunnen en mogen zijn. Ook hierbij is het zaak om te verkennen wat nodig is en welk ontwikkeltempo hierbij realistisch en financieel haalbaar is.
- Tot slot ligt er een opgave om samenwerkingen en werkprocessen gaandeweg zo met elkaar in te richten dat ze optimaal bijdragen aan een passende mix van informele en formele oplossingen voor Almeerders. Dit vraagt iets van het samenspel tussen gemeente, vrijwilligers- en welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, wijkteams en andere wijkketenpartners. En het vraagt iets van het gezamenlijke proces van leren en verbeteren om vraag en aanbod steeds beter met elkaar in balans te brengen binnen de inhoudelijke en financiële kaders.

6. Preventiemonitor en jaarlijkse actualisatie ontwikkelopgaven

Gericht op het benodigde gezamenlijke proces van leren en verbeteren is het zaak om blijvend vinger aan de pols te houden en te monitoren in hoeverre:

- de inzet van bestaande en nieuw opgezette algemene voorzieningen Almeerders helpt bij het vinden van (meer) passende oplossingen voor hun ondersteuningsvragen.
- de inzet van algemene voorzieningen het beroep op formele Wmo-ondersteuning daadwerkelijk helpt aanvullen, verkorten of voorkomen.
- het aanbod van algemene voorzieningen voldoende aansluit bij de vraag in de stad.

Belangrijke bronnen voor deze monitoring staan in onderstaande tabel.

Bronnen preventiemonitor Wmo
Resultaten evaluaties afzonderlijke proeven en interventies
Resultaten cliëntervaringsonderzoeken
Signalen cliëntorganisaties
Eigen ervaringen wijkwerkers en –professionals en vragen gesteld aan wijkteams en –professionals door inwoners en zorgaanbieders
Inventarisaties van de behoeften aan informele ondersteuning van Almeerders die uitstromen uit instellingen voor jeugdhulp met verblijf, beschermd wonen en de maatschappelijke opvang
Gesprekken tussen zorgaanbieders en de gemeente en de jaarlijkse reflectie en eventuele vertelsessies van zorgaanbieders over de samenwerking met vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en welzijns- en wijkprofessionals (zie ook het Kwaliteitskader Wmo-ondersteuning 2023).
Data over in-, door- en uitstroom uit Wmo-ondersteuning

Ook binnen de jeugd- en gezinshulp vindt ontwikkeling van een preventiemonitor plaats. Er vindt afstemming plaats om waar mogelijk en nodig gebruik te maken van elkaars inzichten.

Vraag en aanbod gezamenlijk afstemmen

Voor het monitoren van de verhouding tussen vraag en aanbod, sluiten we waar mogelijk aan bij de uitvoering van het welzijnskader 'WELzijn in Almere'. Binnen die uitvoering ontstaat een nieuwe werkwijze om gebiedsgericht samen te bepalen wat nodig is. Dit houdt in dat allerlei partijen samen op gezette momenten in kaart brengen wat er speelt in gebieden en waar behoefte aan is. Vervolgens kunnen die partijen hun activiteiten en inzet hier jaarlijks in overleg op afstemmen. Naar verwachting is deze werkwijze vanaf 2023 (deels) operationeel en breidt deze verder uit in de jaren daarna. Dit is een logisch platform om ook te kijken naar het aanbod van laagdrempelige ondersteuning en wat hierin goed gaat of juist nog aanpassing behoeft of ontbreekt. De hierboven genoemde bronnen vormen een belangrijke basis hiervoor. Door de inzichten op gebiedsniveau samen te brengen, ontstaat ook een beeld van stadsbrede opgaven om het aanbod verder te optimaliseren.

Het jaarlijkse proces leidt uiteindelijk tot een actualisatie van de eerder beschreven ontwikkelopgaven. Het is vervolgens aan het college van B en W en de gemeenteraad om hier eventuele (nieuwe) prioriteiten in aan te brengen en waar nodig besluiten te nemen over (verschuivingen in) budgetten.

Bijlage 1: Voorbeelden van bestaande algemene voorzieningen

SOCIALE CONTACTEN EN DAG- EN WEEKINVULLING	
Gewenste situatie: Voldoende betekenisvolle sociale contacten hebben	
Algemeen	• Buurtontmoetingsplekken • Activiteiten buurtverenigingen • Activiteitengroepen, zoals Stichting 5000 Stappen
De Schoor	• Cursus Creatief Leven • Grandcafé WIJS (Almere Haven) • Interculturele huiskamer Kleurrijk Grijs
Humanitas	• Online training Meer Contact • Match (jongvolwassenen) • Goed Ontmoet 18+ • Goed Ontmoet 75+
VMCA	• Burennetwerk: samen wandelen of vriendschappelijk huisbezoek • Vriendenkringen • Vriendschap op maat (voor mensen met een psychiatrische achtergrond)

SOCIALE CONTACTEN EN DAG- EN WEEKINVULLING	
Gewenste situatie: Een goede dag- en weekinvulling hebben	
Algemeen	• Buurtontmoetingsplekken • Activiteiten buurtverenigingen • Sportencultuur.almere.nl • Activiteitengroepen, zoals Stichting 5000 Stappen
De Schoor	• Sport voor senioren • Zomerschool voor senioren • Learn2Work (t/m 27 jaar) • Participatiefabriek (45-plussers) • Welzijn op recept
Diligence	• Diligence-bus
Gilde Almere	• Stadswandelingen Gilde Almere
Kwintes	• De Huiskamer (t/m 23 jaar)
MEE IJsseloevers	• MEE in beweging
Senior-Live	• Activiteiten voor senioren
Super COOL! Almere	• Sporten voor verstandelijk beperkte inwoners
Wijkteams	• Vrijwilligerswerk onder begeleiding

MOBILITEIT

Gewenste situatie:

Zelfstandig binnen het huis kunnen bewegen

Algemeen	Ergotherapeut of fysiotherapeut via de zorgverzekeraar
Medipoint	<u>Leen- of huurrolstoel of ander (loop)hulpmiddel</u>

MOBILITEIT

Gewenste situatie:

Zelfstandig buiten het huis kunnen bewegen

Algemeen	- Training in reizen met het openbaar vervoer via <u>goOV</u>, <u>MEE</u> of <u>VMCA</u> <u>Leenscootmobiel</u> - Leen- of huurrolstoel via zorgverzekeraar of <u>Medipoint</u> <u>Buurthopper</u> <u>Het Vaartje</u> (Tussen de Vaarten)
ANWB	<u>AutoMaatje</u>
De Schoor	<u>Fietslessen</u>
De Zonnebloem	<u>Zonnebloemauto met vrijwillige chauffeur</u>
NS	<u>OV-begeleiderskaart</u> <u>OV-chip Plus-abonnement</u> <u>NS Reisassistentie</u>
Taxi Salders/Salders Doet	<u>Vrijwillige taxi</u>

PRAKTISCHE VAARDIGHEDEN

Gewenste situatie:

Zelfstandig het huis schoon en leefbaar houden

Algemeen	Ergotherapeut en/of fysiotherapeut via de zorgverzekeraar
VMCA	Burennetwerk VMCA: <u>hulp met de tuin</u> of <u>hulp bij de boodschappen</u>

PRAKTISCHE VAARDIGHEDEN

Gewenste situatie:

Voldoende taal- en rekenvaardigheid voor dagelijkse bezigheden

Algemeen	• Oefenen.nl • Doe mee met taal
De Nieuwe Bibliotheek	• Taalspreekuur • Taalcafé
De Schoor	• Taal in de wijk De Schoor
gGilde Almere	• Samenspraak • Correctiehulp
IVIO	• Opleidingen IVIO
Humanitas	• Taalent
ROC van Flevoland	• Taalonderwijs voor volwassenen
Senior-Live	• Taalmaatjes voor senioren
Stichting Prago	• Trainingen Stichting Prago
VMCA	• Taal in Huis

PRAKTISCHE VAARDIGHEDEN

Gewenste situatie:

Voldoende digitale vaardigheid voor dagelijkse bezigheden

De Nieuwe Bibliotheek	• Cursus E-overheid
De Schoor	• Computerhelpdesk
Gilde Almere	• Computerhulp Gilde Almere
IVIO	• Opleidingen IVIO
Senior-Live	• Computerhulp
Stichting Prago	• Trainingen Stichting Prago

PRAKTISCHE VAARDIGHEDEN

Gewenste situatie:

Voldoende vaardigheid om zelf post, (financiële) administratie en contact met instanties af te handelen

Algemeen	• Geldfit.nl • Startpunt Geldzaken
De Schoor	• Cursus Grip op je financiën • Sociaal raadslieden • Wegwijs in Almere (senioren) • Maatwerk Ondersteuning Schuldstabilisatie
Gilde Almere	• Administratieve adviezen
Humanitas	• Get a Grip (jongvolwassenen tot 27 jaar) • Budgetmaatjes
VMCA	• Begeleiding naar instantie
Wijkteams	• Administratieve spreekuren

LICHAMELIJKE EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Gewenste situatie:

Geestelijke/mentale gezondheid en kunnen omgaan met lastige situaties

Algemeen	• Een luisterend oor, lotgenotencontact, activiteiten en informatievoorziening via bijvoorbeeld NAH Forum, Stichting Abri, STIP/CLIP GGZ en andere organisaties vertegenwoordigd in het Breed Overleg Plus
De Schoor	• Outreaching maatschappelijk werk
Humanitas	• Levensboek • Steun bij rouw • Gezin in balans (gedetineerden) • Een nieuwe start (gedetineerden) • Gedetineerdenbezoek (gedetineerden)
Schakelteam	• Schakelteam Almere Haven • Schakelteam Stedenwijk
VMCA	• Maatje Intensieve Vrijwillige Thuiszorg (bij ernstige chronische en/of levensbedreigende aandoeningen)
Wijkteams	• Algemeen maatschappelijk werk • Inzet MEE-consulenten
Zorggroep Almere	• Gespecialiseerde gezinsverzorging en thuisbegeleiding • Parkinson Steunpunt

LICHAMELIJKE EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Gewenste situatie:

Gezonde leefstijl zonder middelengebruik

Intact Herstel en Zelfhulp

- [Zelfhulpgroepen](#)

Tactus

- [\(Preventief\) adviesgesprek](#)
- [Online training Verslaving de baas](#)
- [Interventie Moti-4](#) (tot 24 jaar)

LICHAMELIJKE EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Gewenste situatie:

Vroegsignalering en een fijne daginvulling bij beginnende dementie

De Schoor

- [De Gedachtenkamer](#) (Tussen de Vaarten)
- [Grandcafé WIJS](#) (Almere Haven)
- [Odensehuis](#) (Almere Haven)

LICHAMELIJKE EN GEESTELIJKE GEZONDHEID

Gewenste situatie:

Goed begeleide en ondersteunde mantelzorgers

VMCA

- [Mantelzorgplein Almere](#)
- [Expertisecentrum Mantelzorg](#)
- [Mantelzorggroep dementie](#)
- [Inloopspreekuur mantelzorgers](#)
- [Eigen Tijd](#)
- [Held in huis](#)